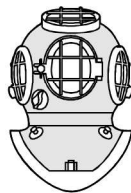

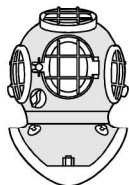
DYKKEHISTORISK TIDSSKRIFT

Nr. 1 - 2. årgang 1998

DYKKEHISTORISK TIDSSKRIFT

ISSN: 1397-6753

Udgives af:
DYKKEHISTORISK
SELSKAB

Redaktionens adresse:

Sven Erik Jørgensen
Kirsebærvej 5
8471 Sabro

Redaktionen:

Sven Erik Jørgensen
Philip Nathansen

Artikler, anmeldelser etc. som ønskes optaget i tidsskriftet sendes til ovennævnte adresse.

Skrevet materiale bedes så vidt muligt afleveret på diskette og illustrationer som papirkopier.

INDHOLD

Nyt fra selskabet	3
Falcks Redningskorps - fra tungdykker til svømme- dykker	4
Danske frømands uddannelse ved den norske Frømandsskole / Lt. Ove Lund	10
Rouquayrol- Denarouzeapparatet del I ...	15
Reception på Søværnets Dykkerskole	22
Generalforsamling	24
Donationer	26
Nye medlemmer	27
Dykkehistorisk Selskab	bagside

Forsidebillede:

Gasmaske ombygget til helmaske med telefon og spitcock ca. 1947. Såvel helmaske som lungeautomat er fremstillet af Jan Uhre.

Nyt fra selskabet

Paul Erik Christensen

Onsdag den 1. april var bestyrelsen i Aalborg for at nedtage den dykkehistoriske udstilling. Hvor utroligt det end lyder, så er det seks måneder siden, at udstillingen åbnede. Den første rigtige større dykkehistoriske udstilling i Danmark må betegnes som en vaskeægte succes.

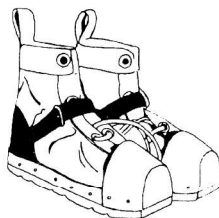
Direktør Per Eskildsen, idemanden til udstillingen, har oplyst at TITUSINDE gæster har set udstillingen. Et tal vi nok ikke havde turdet håbe på, når udstillingen trods alt var opstillet i vintermånederne. Der skal fra selskabets side lyde en stor tak til Direktør Per Eskildsen fra Aalborg Søfarts- og Marinemuseum, dels for initiativet og for det gode samarbejde. Søværnets Teknikskole, dykkerkursus skal også have en stor tak for velvillig bistand med udlån af effekter m.m.. Søfartsmuseet ved Kronborg skal også have en stor tak for bistand samt udlån af effekter. Til sidst skal der lyde en meget stor tak til firmaerne, som var med til at sponserer udstillingen.

Dykkehistorien skriver ikke sig selv. Den skal skrives af folk, som kender den og som har interesse for den. Der skal fra selskabets side lyde en opfordring til alle, som kender noget til historien eller kender folk, som sidder inde med en viden om dykkehistorien om at få samlet vidensbyrd sammen, inden disse går i glemmebogen. Det vil fortrinsvis være ældre, som sidder inde med viden om historier, oplevelser som det

er vigtigt at få gemt for eftertiden. Selskabet vil meget gerne høre om sådanne personer.

Selskabet havde planlagt en et besøg ved Dräger i Lübeck i indeværende år. Dette besøg er udskudt til 1999. Der gennemføres i stedet en Dive-In ved Fjord & Bæltcentret søndag d 1. november 1998. Nærmere herom senere. For selskabets medlemmer afholdes der en generalprøve på denne Dive-In lørdag d. 13. juni 1998 kl. 1000 på Lyngsbæk Pier ved Ebeltoft. Denne Dive-In efterfølges af en grillaften i Ebeltoft. De nærmere oplysninger vil senere tilgå hver enkelt, men reserver allerede nu disse to spændende dage i jeres kalender.

Selskabet er i stadig fremgang. Vi er i øjeblikket 120 medlemmer. Det er en stor glæde at sportsdykkerklubberne er begyndt at slutte op om selskabet. Et selskab uden en vis form for fremgang vil ikke kunne overleve. Det er derfor en stor tilfredsstillelse for selskabets bestyrelse, at det hele tiden kommer nye medlemmer til. Bestyrelsen ser frem til et aktivt 1998.

Falcks Redningskorps - fra tungdykker til svømmedykker

Finn Jensen (Falcks Redningskorps)

Falck tungdykker ikklædes

I fortsættelse af artikel i forrige nummer, omhandlende Falcks Redningskorps start af dykkertjenesten, vil jeg her beskrive Falck's overgang fra tungdykningen til svømmedykning.

På opfordring, vil jeg først prøve at beskrive, hvad det var for et dykkerudstyr, der blev brugt under forsøget med "bil i havn" i forrige artikel. Udstyret blev omtalt som et iltindandingsapparat med en svær slange, næsten så tyk som et kabel, der førte

op til munden og med klemme for næsen.

I 1931 brugte korpset det, der blev kaldt en "bade dykker", (fra det tyske "Badentauchretter") til hurtige redningsopgaver ved drukneulykker. Med dette apparat var det muligt for

Overassistent Georg Jensen iført Dräger's Badedykkerapparat.

Journalist Erik Larsen i vandet med Dräger's Baden Tauchretter

redderen at klæde sig på under kørsel til ulykkesstedet. Dette var vigtigt ved drukneulykker, hvor det ofte drejede sig om sekunder for at redde et menneskeliv.

Beskrivelsen af udstyret kender jeg gennem en artikel i bladet "Fritiden" fra den 1. December 1935 3. Årgang nr.5, hvor en journalist beskriver udstyret således: "Udstyret består af en iltflaske som hænger på maven af en. Herfra går en slange op til munden, man får et par klemmer for næsen, et par briller for øjnene, en jernkæde om halsen og et tipundslod på "halen", og endelig et par forsvarlige blyåler under fødderne. Så er man parat. Så trækker man bare ganske normalt vejret gennem gummislangen, udånder samme vej, og den udåndede luft renses så i en kalipatron for kulsyre. Så lige til er det imidlertid ikke, for man skal trække vejret meget roligt og normalt, men med lidt øvelse går det".

Udvikling af dykkerudstyret tog til under krigsårene. Allerede i 1948 indledte Falck en række afprøvninger, for

at få fastslået i hvilken omfang krigens frømand kunne bruges til redningstjeneste.

Afprøvningsne af udstyret blev dog ikke udført på organisationsplan i korpset, men af redderne selv på de enkelte stationer. Redderne havde skaffet udstyret gennem illegalt arbejde under besættelsen.

Af det udstyr der blev prøvet, kan her nævnes Siebe Gormans frømandsudstyr Amphibian Mark IV samt Dräger's ubåds udslusningsvest model T2 fra 1938. Disse apparater var alle baseret på kredsløbsprincippet med ren ilt.

Siebe Gorman Amphibian Mark IV

Da udstyret som sagt var nyt, og man ikke havde kendskab til uddannelse af frø mænd, blev projekterne stoppet i nogle år på grund af uvidenhed i brugen af udstyret. De danske myndigheder stod også på bar bund, da man ikke vidste hvorledes man skulle forholde sig til syn og godkendelse af materiel og mandskab.

Ingeniør Jan Uhre havde i starten af 50'erne kontakt med Falck i København gennem handelsafdelingen på hovedstationen i Tietgensgade, hvorfra Dräger's udstyr blev forhandlet i Danmark. Jan Uhre, som på dette tidspunkt havde interessen og erfaringen i brugen af svømmedykkerudstyr, havde flere gange spurgt Willam Falck, om hans ide med at uddanne frø mænd til redningsdykning kunne bruges i

Iklædning med to-delt svømmedykkerdragt kaldet "Frederikshavnerdragten"

Dräger's Einheitsgeräte PA33

Falcks Redningskorps. Det kunne nok lade sig gøre, men Willam valgte at holde sagen i bero. Dette skyldes dels, at reddernes eksperimenter havde været ved at udløse ulykker, og dels at der manglede beslutningsgrundlag for, om man skulle bruge kredsløbsapparater eller ej.

Ideen blev først solgt, da Jan Uhre havde afholdt et kursus for den svenske brandtjeneste i Malmø. Der blev her anvendt Dräger's Einheitsgeräte PA 33, der arbejdede på komprimeret luft og var beregnet for såvel svømme- som røgdykning.

Det første dykkerkursus for frø mænd i Falcks Redningstjeneste, blev

Falck får nu frømand i alle større byer

Falcks redningskorps vil nu til at oprette specielle frømandspatroljer i alle de større byer, i første omgang er det tanken at indføre patruljerne i Århus, Ålborg og Odense.

Det er særlig kvalificerede Falck-folk, der skal uddannes til at betjene et frømandsudstyr, og de skal kunne sættes ind ved alle større eftersøgninger ved strande, i havne eller i søer.

— For Københavns vedkommende er spørgsmålet ikke aktuelt, udtaler stationsleder Iwan Andersen, da Københavns brandvæsen som bekendt har en særlig dykkertjeneste, hvis effektivitet ikke kan bestrides. I Gladsaxe, hvor vi i sommer har fået indrettet Falck-station, har vi i efterårets løb uddannet nogle folk, der nu er parat til at udføre frømandens krævende arbejde. Uddannelsen er langvarig og meget krævende, men til gengæld vil frømanden også være i stand til at klare næsten enhver situation. I vort distrikt findes ad-

skillige søer, jeg kan nævne Furesoen, Bagsværd Sø, Lyngby Sø med flere, og desværre sker der gang på gang drukneulykker. I Bagsværd Sø, hvor så mange kajakker og kanoer holder til, er der alene sidste sommer sket fire drukneulykker.

At vi nu indfører disse frømandspatroljer, er ikke ensbetydende med, at vi fremtidig vil kunne forbinde sådanne drukneulykker, men det har afgørende betydning, at vi på få sekunder vil være i stand til at komme en druknende til hjælp.

Det er lovet tanken med tiden at gøre frømandene til en fast institution i vor redningstjeneste. Hvor mange byer, der vil blive tale om, kan endnu ikke siges, men alle havnbyer og byer, hvor der findes søer i oplandet, skal efterhånden "dækkes" med frømand. Jens

2. Deltagerne skulle med tilfredsstillende resultat kunne bestå en lægeundersøgelse.

3. Deltagerne skulle helst være uddannede røgdykkere og være i besiddelse af god svømmetræning.

Jan Uhre's kursus vækkede Falcks Redningskorps interesse for svømmedykning. Korpset ville nu have dykkere i Århus, Ålborg og Odense.

I august 1956 startede Falck sit eget dykkerkursus på Station Kystvejen i Århus med Jan Uhre

i 1954 afholdt af Jan Uhre i København, og blev i det væsentlige næsten det samme som det svenske kursus. Eleverne blev oplært i iklædning af udstyret, almindelig pleje og reparation af dykkermateriel samt teoretisk undervisning. Den praktiske del af undervisningen foregik i Østerbro svømmehal samt Frihavnen, hvor der blev dykket på 10 m vand.

Kravet, for deltagelse i det første dykkerkursus med frømandsapparat, var følgende:

1. Deltageren skulle være tilknyttet redningskorps - brandkorps eller lignende organisation, og måtte ikke være over 38 år. Fra sidstnævnte bestemmelse kunne der dog dispenseres.

som konsulent. Korpset indsamlede ligeledes viden og erfaringer fra tidligere elever, og brugte dem som instruktører. Skolen havde 14 elever og blev ledet af Viggo Skjoldborg samt Edvard Christensen fra Århus. Kurset var på 2 dage, og var ikke tænkt som en fuldstændig uddannelse, idet eleverne skulle hjem på stationerne og udvikle egne evner og erfaringer.

Der blev yderligere afholdt to kurser hver på 14 mand i 1957, samt et 8 dages kursus i 1958.

I juli 1958 indførte korpset en ny norsk dykkerdragt "Viking". Denne havde ikke den generende vulst midt på maven, som der fandtes på den tidligere todelte dragt, der vist nok var blevet fremstillet i Frederikshavn.

Som dykkeapparat, blev der brugt Dräger's Einheitsgeräte PA 33 med 2

Fra uddannelsen i Århus

stk. 4 liter flasker. Da PA 33 viste sig at have for mange fejl, blev apparatet dog hurtigt udskiftet med Dräger's 2 trins automat PA60 og 1 trins automat PA61 med 2 stk. 7 liter flasker.

I 1959 kom der en ny dykkerlov, som krævede, at et dykkerkursus skulle være på 3 uger, samt være godkendt af Søfartsstyrelsen. Falcks dykkerskole blev godkendt først på året i 1960. Efter at en del lokaler på stationen var blevet istandsat, og der var blevet installeret en dekompresionstank på Århus Kommunehospital, blev der den 24. september samme år udklækker 15 nye elever efter reglerne i den nye dykkerlov.

Det sidste kursus, der blev afholdt i Århus, var i 1962 og varede som sagt 3 uger. Skolens lærere var overlæge Henning Poulsen, orlogskaptajn W. Ric-Hansen, flyverløjtnant Petersen, afdelingsleder Viggo Skjoldborg og

overassistent E. Christiansen. Dykkerprøvekommissionen bestod af overskibsinspektør D. M. Geerdersen og kaptajnløjtnant Sv. Aa. Jørgensen.

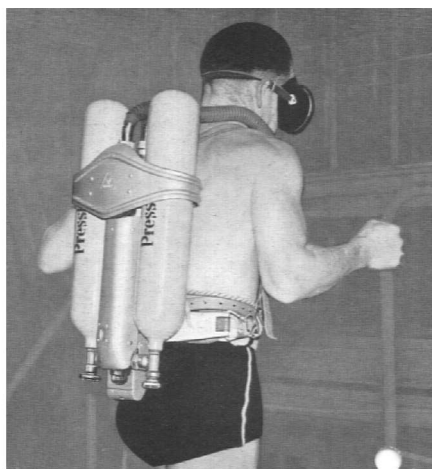
De enkelte fag fordelte sig således:

Dykkerteknik	23½ time
Dykkermateriel	18
Overfladesvømning	17½
Praktisk dykning	40½
Signalering	5
Andre emner	8

"Andre emner", dækker blandt andet instruktion i de forholdsregler, der skulle træffes i forbindelse med udtagning af pilot fra et katapultsæde.

Da man havde uddannet de dykkere man skulle bruge på stationerne, stoppede Falcks Redningskorps uddannelsen. Desuden var Søværnets Dykkerskole kommet så godt fra start

Drägers Einheitsgeräte PA33

med deres uddannelse, at det ikke længere kunne betale sig for korpset at uddanne egne dykkere. Herefter har korpset fået rekrutteret eller uddannet sine dykkere fra Søværnet.

I 1970 var dykkertjenesten på 70 mand fordelt på 26 stationer. Dykker-

ne løste samme år 1712 dykkeropgaver over hele landet.

I dag er dykkertjenesten på 58 mand fordelt på 12 stationer. Til orientering kan det nævnes, at Falcks Redningskorps aldrig har været forpligtiget til at stille ned dykkere ved drukneulykker. Falck's ledelse har forgæves forsøgt at få aftaler om dykkerberedskab med landets kommuner. Dykkeassistance ved drukneulykker har gennem årene været et goodwill fra korpsets side.

Hvad angår Dräger's Einheitsgeräte PA 33, vil jeg benytte lejligheden til at efterlyse et sådant i dykkeapparatudgave. Som følge af korpsets sikkerhedsregler, er alle apparater, der kunne være til fare for redderne, blevet slået i stykker og kasseret. Korpset har derfor ikke noget PA 33 dykkeapparat. Skulle en af læserne ligge inde med et sådant apparat vil jeg gerne i kontakt med vedkommende.

Efterlysning

Selskabet har fra forskellige medlemmer fået doneret dele til et 2 x 7 liter flaskesæt model Willy Arp fra begyndelsen af 60'erne. Vi mangler kun én ventil i at kunne genbygge flaskesættet excl. seler. Vi bringer her et billede af ventilen med det håb, at en af læserne kan være behjælpelig med at skaffe en sådan ventil til veje. Skulle der endnu findes et seletøj eller kun spænderne, hører vi også gerne om dette.

PN

Danske frømands uddannelse ved den norske Frømandsskole, og Lt. Lund's fatale dykning den 13. august 1956

Orlogskaptajn Poul Jarlskov

Uddrag af skoleforstander ved Søværnets Dykkerskole maskinløjtnant I, P. R. Jarlskovs rejserapport, samt private notater vedrørende kursusophold på den norske Frømandsskole i Horten i Norge, sommeren 1956.

"Østøje" i Oslofjorden, mandag morgen, den 13. august 1956.

Solen skinnede ind gennem vinduet. Jeg vågnede med et sæt, og en følelse af uro greb mig. Der var stille og helt roligt i barakken, ikke en lyd hørtes, så jeg spekulerede på, hvorfor jeg var så urolig. Nå, ja - kurset var slut, og vi skulle gøre klar til hjemrejse. I øvrigt, så skulle kaptajnløjtnant Ove Lund, som var chef for den norske Frømandsskole, senere på dagen foretage en sidste rutine/prøvedykning på 90-100 m dybde med sit nye blandingsgasapparat. Efter Lunds anvisning var apparatet fremstillet af Drägerwerke i Lübeck og benævnt "Lt. Lund III".

Det havde været en anstrengt men spændende tid, og vi hav-

de lært meget. Jeg lå og funderede over, hvad der i disse måneder havde gjort størst indtryk på mig? - Der var den tragiske hændelse med den unge Jacobsen. I juni måned havde vi øvelse i fri opstigning fra 25 meter. Under opstigning blev han grebet af panik, hvilket resulterede i lunge-sprængning og død. Fra min tid ved undervandsbådene, mindedes jeg de mange øvelser i fri opstigning fra "Sunket Ubåd", så jeg havde ingen problemer med den øvelse. - Den forbandede feltbane, jeg glemmer den aldrig. Den var forfærdelig. Efter en øvelse sagde jeg til fenrik Pedersen, at den en dag ville tage livet af mig. Først kiggede han ned i jorden, så

Uddannelsen foregik ikke kun i vandet. Her holdes pause under 30 km march med fuld oppakning.

Poul Jarlskov tv. med iltapparat Lt. Lund II og Børge Holm th. efter ålefangst. Østøje 1956.

derefter direkte på mig og sagde: Det er sgu også meningen. Så blev jeg så klog.

De daglige overflade distance-svømminger med efterfølgende natøvelser var meget krævende, men kammeratligt samvær med natmad i messen afbøjede alle ulemper. De fede ål Børge Holm, som var materielforvalter på Søværnets Dykkerskole, og jeg fangede på lyster og stegte til natmaden, blev snart en delikatesse for os alle. Børge og jeg havde begge tidligere bestået Dykkerskolens Afd. II med dykning indtil 60 meters dybde. Som makkere og med "Cousteau" konstantvolumen dragt og Drägers pressluftapparat, havde vi sammen dykket på 82 meters dybde. Der var ikke meget at se, her dybt nede mel-

lem de norske fjelde. Alt var mørkt, ja næsten sort, kun svagt kunne vi skimte hinanden. Rart med den "Body-Line".

Jeg havde været usikker med hensyn til undervands-sprængningsøvelsen på 7 meters dybde med 5 kg TNT på 40 meters afstand. Det var dog ikke så slemt, som jeg havde frygtet, og jeg tror vi kan anvende denne øvelse på vore egne kurser. Den afsluttende marchtur med fuld oppakning for korpsets forlægning til øen "Bolerne", en marchtur på ca. 30 km, samt den efterfølgende natøvel-

se var meget krævende. Mine fødder er ømme endnu.

Et stort indtryk gjorde besøget på den gamle fæstning "Oskarsborg" i Oslofjorden. Dybt nede i kælderens, sprængt ind i fjeldet var opstillet 3 torpedorør. Jeg gav hver af dem et venskabeligt klap, for det var herfra 3 torpedoer, den 9. april 1940 sænkede det tyske lommeskib "Admiral Blücher". "Blücher" ligger stadig i Oslofjorden, på 90 meter vand, ca. 500 meter nord for "Oskarsborg".

Solen skinnede stadig, og pludselig var jeg lysvågen. Jeg tørnede ud, sparkede lidt til Børge, han gryntede, men sagde ikke noget. Jeg var sulten, blev vasket, kom i tøjet, og gik ned til kabyssen. Det var alt for tidligt.

Messegasten var endnu ikke tørnet til. For ligesom at sige farvel til det hele, gik jeg udenfor. Jeg gik over til feltbanen tilbage over bakken forbi depotet ned til landingsbroen hvor fartøjerne lå fortøjet. Solen blinkede i de små krapsoer, det var næsten havblik.

Da jeg kom tilbage til barakken, var der ved at komme liv i besætningen. Børge var oppe, og som sædvanlig fik vi kaffe og vore 2 spejlæg. Vi snakkede om kursens forløb, vor forestående hjemrejse, og hvorledes vi skulle få vort grej sendt hjem, og selvfølgelig om Lunds forestående prøvedykning. Sammen gik vi over til depotet. Lund, der var iført konstant volumen dragten, var ved at gøre sit grej klar.

Da han var færdig fulgte vi ad til dykkerfartøjet. Børge gik på Lunds højre side, Jeg på hans venstre. Lund fortalte, at han, den kommende uge skulle til Lübeck for hos Dräger at tale om tekniske detaljer vedrørende "Lt. Lund III". Jeg spurgte, - hvilke luftarter der var i de 2 ekstra luftflasker? Ren ilt i de 2 små foran (0,9 l a 200 kg tryk). Er der ren kvælstof og/eller en blanding....? Lund lagde sin venstre hånd på min skulder, smilede og sagde ordret: "Poul, jeg skal forklare det hele, når jeg kommer op".

Vi gik ned i fartøjet. Alle var mødt. Motoren var startet op, og kvartermester Tomassen havde alt sit grej om bord, om det så var vippebåren, var den på plads. Dykningen fandt sted i

Børge Holm tv. og Poul Jarlskov th. i konstantvolumen dragte og med Drägers "havelåge" 3 x 7 liter Pacific. Østøje 1956.

Midt i midterste række de tre danske frømcænd (fra højre) B. Holm, P. Jarlskov og Robert Christensen. Foreste række fra højre er: P. Berg, T. Thomassen, S. Wickmann, K. Juersen, Ove Lund, Johansen, Pedersen, Olsen og B. Bjørnø.

strålende sol og næsten havblik nord-vest for "Østøje" ved indsejling til Drammens Fjord. Undervejs spurgte

Lund om jeg ville være hans lineholder, hvorefter vi straks aftalte de sædvanlige signaler. Jeg forlangte omgående svar på mine signaler til ham, men Lund mente, jeg skulle vente et par minutter. Jeg insisterede og sagde, at han omgående ville blive halet op, såfremt han ikke besvarede signalerne. Han smilede til mig, da frontglasset blev lukket, hvorefter han straks gik i vandet. 2 af skolens fenrikker var med som "Stand-By" dykkere, iklædt og klar til at yde assistance, hvis noget skulle gå galt. Børge Holm blev sendt ned på 30 m dybde, for derfra, at formidle diverse signaler til og fra Lund.

Alt virkede som det skulle. Lund svarede omgående på mine "Alt Vel" signaler. Det gik hurtigt nedad. Ved 40 meter blev svarene lidt svagere, men nedad gik det stadig. Ved 60 meter blev svarene ret utydelige. Jeg halede linen "tot", og rykkede for svar, - så kraftig at linen sprang. Omgående gik de 2 "Stand-By" dykkere i aktion. De fulgte bundtovet. På 30 meter passerede de Holm, der havde fanget Lunds livline. De fortsatte nedefter, og fandt Lund på ca. 90 meter. Med hovedet nedad, holdt han om bundtovet, medens luften sivede ud af hjelmens afgangsventil. Livlinen havde viklet sig flere gange om bundtovet.

Ved fælles hjælp fik de Lund tørnet omkring, for derefter langsomt at

bugserer ham op på ca. 10 meter. Forsøg på at presse luften ud af lungerne blev opgivet, da blodskum viste sig omkring hans læber. Vel oppe i fartøjet, overtog Tomassen kommandoen. Hans myndige og saglige optræden, hindrede ethvert tilløb til panik. Holm blev sendt ned på 10 meter for nogle minutters dekompression, Lund blev befriet for apparat og dragt og anbragt på vippebåren. Et blik på hans ansigt, fortalte om den meget alvorlige situation. Motoren blev startet op, og med fuld kraft gik turen til dekompressionstanken i land. Skønt Lund omgående med lægeassistance kom under 5 kg tryk, stod hans liv ikke til at redde.

Under genoplivningsforsøg i tanken, blev det tilsynsførende læge alvorlig dykkersyg, og måtte senere behandles i 38 timer.

Det siger sig selv, at denne behandling fandt sted i en mørk og dystert stemning, og bedre blev det ikke, da først den ene, så den anden af "Stand-By" dykkerne følte smerter og tegn på dykkersyge og måtte ind, så jeg til sidst havde 4 patienter til behandling i tanken. Dekompressionen gik godt. 2 blev helbredt uden men. Lægen havde dog pådraget sig et sådan chock, at han kort efter afgik fra tjenesten som dykkerlæge. Overfenrik Holm pådrog sig sådanne skader på sjæl og legeme, at han blev indlagt på hospitalet, hvorfra han først blev udskrevet på hjemrejsedagen, for viderebehandling på militærhospitalet i København.

Vi blev i Norge, og deltog i sørgehøjtideligheden ved kaptajnløjtnant Lund's begravelse. Det var meget højtideligt. Jeg følte det næsten som en statsbegravelse. Den fyldte kirke. Den

smukt pyntede kiste. Den store krans med silkebånd fra kong Haakon var flankeret af tilsvarende fra statslige og civile myndigheder. Vor egen beskedne hilsen forsvandt fuldstændigt blandt kirkegulvets blomsterpragt. Med præstens gribende tale i tankerne returnerede vi til Horten, hvorfra vi med rutebåd afrejste til København, med ankomst Larsens Plads søndag den 19. august kl 1000.

Efter at være udskrevet fra hospitalet og et par ugers rekreation, genoptog Holm sit arbejde på Dykker-skolen. Når tjenesten tillod det fortsatte vi de daglige dykke- og overfladesvømminger for derved at vedligeholde vor kondi.

Det siger sig selv, at en så speciel uddannelse som en militær frømandsskole sætter særlige krav til faciliteter og materiel. Efter et omhyggeligt valg, blev det bestemt at skolen skulle henlægges til Torpedostationen "Kongsøre", hvor forholdene var de bedst mulige.

Løbende afprøvning og vurdering af diverse dykkerapparater og øvrigt materiel, endte med, at vi til skolebrug indkøbe et antal Dräger 3 fl. pressluftapparater samt Dräger iltapparat model "Lt. Lund II". Som dykkerdragt blev indkøbt den i Norge fremstillede grønne "Viking" dragt, samt den franske "Cousteau" konstant volumen dragt. Der blev udarbejdet undervisningsmateriel, skoleplan, samt fastsat krav til eleverne. Efter tilkommandering af elever og øvrigt nødvendigt personel, var Søværnets Frømandsskole klar til at påbegynde det første kursus i juni måned 1957.

Rouquayrol Denayrouze apparatet - del I

Sven Erik Jørgensen

Tidsskrift for Søværnen bragte i 1867 følgende artikel, som uden brug af illustrationer beskriver et genialt dykkeapparats virkemåde og fordele.

Nyt Dykkerapparat. Endså kjønt det til alle Tider i mangt et Tilfælde har været af Vigtighed for Skibe at have Midler ombord til at undersøge Underskibet, saa har dog først Skruens Indførelse og Jernets Anvendelse til Skibenes Bygning saa at sige gjort det til en Nødvendighed på længere Reiser at føre et Dykkerapparat med sig.

Større Marineres Skibe have i længere Tid været forsynede med Dykkerapparater; ombord i de danske Orlogsmænd har Manglen af et saadant Apparat været følelig i flere Tilfælde.

Hvor hurtigt Jernskibes Bund blev bevoxede med Planter og Sødyr, er bekjendt. Chemikere have havt travlt med at opfinde en Syndflod af forskellige Malinge og Smørelser for at forhindre disse Ansamlinger, men alle Anstrengelser have hidtil været mere eller mindre frugtesløse. I Øconomisk Henseende - isærdelethed med Hensyn til Kulforbrug - er det naturligviis overmaade vigtigt for et Skib at holde sin Fart, og hidtil har man kun kunnet afhjælpe Ondet ved kostbare, hyppigt gjentagne Dokninger eller ved en høist mangelfuld Afkrabning af Bunden.

Et fransk Panserskib mistede i ti Maaneder omtrent tre Miil i Fart, under den amerikanske Krig bleve flere Minitorer efterhaanden saa langsomme, at de maatte sendes hjem blot for at gjøres rene i Bunden, saaledes har man daglig Exempler nok paa Fartens gradvise Aftagen kort efter, at Skibenes Bund ere reengjorte.

Dog, at komme videre ind paa, af hvor stor Betydning det er for ethvert Skru- og Jernskib tilsøes eller i Havn at kunne rense Bunden og afhjælpe Beskadigelser paa Skruer, Roer eller Ventiler, vilde føre for langt; nok er det at sige, at for Coffardmanden er Tid: Penge, og for Orlogsmanden kan en Miil større eller mindre Fart paa den ene Side betyde: Seir, og paa den anden Side: Ødelæggelse og Død.

Det er derfor en sand Velgjerning, som den franske Marinelieutenant Denayrouze har ydet Skibsfarten ved Opfindelse af et let anvendeligt, billigt og sikkert Dykkerapparat, der sikkert ikke vil behøve mange Aar til at vinde Indpas hos alle Nationer, deels tilsøes og deels ved alle Arbejder under Vand.

Apparatet - hvoraf vi i grove Træk levere en Beskrivelse - bestaaer af en Luftbeholder og af en Luftpumpe.

Luftbeholderen, som Dykkeren bærer spændt paa Ryggen som en Tomister, bestaaer af en Jern- eller Staalkasse, der ved en horizontal Skillevæg, hvori der er anbragt en conisk Ventil til at aabne nedefter, er deelt i to Rum. Foroven er Kassen tildeels lukket af en Træ- eller Metalplade, der ved en Stang er i Forbindelse med ovennævnte Ventil. Uden paa denne Træ- eller Metalplade, hvis diameter er mindre end kassens, befæstes et Stykke Kautschuk, der udgjør Kassens hermetisk tætsluttende og elastiske Laag. I det underste Rum pompes den fortættede Luft ind gennem et Rør, der kommer fra Luftpompens Luftkasse. Et kort Kautschukrør, der for den ene Ende har Form af Mundstykket paa en Raaber, sætter Dykkerens Mund i Forbindelse med Luften i det øverste Rum. Mundstykket, der ogsaa er af Kautschuk, sættes ind mellem

Læberne og Tænderne og lukker saa hermetisk, at Opfinderen har strøget en yderligere Sikkerhed, bestaaende af nok et Kautschukmundstykke, der blev spændt paa Munden, som aldeles unyttigt og overflødig.

Luftpompen er i sit Princip forskjellig fra andre Luftpomper derved, at Luften sammentrykkes mellem to Vandleier, hvorved den forhindres aldeles i at slippe ud. For at opnaa dette Resultat staaer Stemplet fast, og Cylindren, til hvis øverste Dæksel Luftkassen er fastskruet, gives sin Bevægelse ved en almindelig Pompeindretning. Stemplet og Cylindedækslet ere forsynede med Ventiler. Over Stemplet og Dækslet staaer nu Vand, der, foruden at holde paa Luften, tillige afkøler denne, saa at Dykkeren indaander kjølig og reen Luft, aldeles fri for den for Sundheden saa skadelige Kobberlugt, der almindelig følger med de ældre Apparater.

Denne Pumpe er inventeret af Hr. Rouquayrol, hvorfor Dykker-Apparatet kaldes det Rouquayrol-Denayrouzeske.

Vi ville nu lidt nøiere betragte, hvad der skeer, naar Dykkeren gaer ned. Ved Nedstigningen begynder Vandet at udøve et tryk, der stadig tiltager. For at Lungerne kunne udføre deres paahvilende Arbeide, er det nødvendigt, at den luft, de forbruger, er fortættet efter det Tryk, som svarer til Dybden. Femten Alen under Vandet lever Dykkeren allerede under et Tryk af to Atmosphærer. Den fortættede Luft tilflyder, som vi have seet, det underste Rum i den Kasse, der bæres paa Ryggen; det tætsluttende Kautschuklaag giver efter for det omgivende Tryk, indtil der er Ligevægt paa begge Sider; Manden aander gjennem det omtalte korte Rør med Mundstykket og fortynder Luften i det øverste Rum; Ventilen i det horizontale Skillerum trykkes ned; den fortættede Luft strømmer øieblikkeligt ind, tilveiebringer Ligevægt og forsyner Dykkeren netop med hvad han behøver - reen, kjølig Luft, fortættet efter det omgivende Tryk.

En simpel Klemme forhindrer Vandet i at løbe ind gjennem Næsen.

Er det kun en kort Tid, Dykkeren behøver at være nede, er han med Kassen paa Ryggen, Næseklemmen og et Par Støvler med Blysaaler, paa et Par Minutter klar til at gaee ned med den fuldeste Frihed i Brugen af sine Arme. Skulde han komme til at mangle Luft af en eller anden aarsag - hvilket imidlertid næsten er en Umulighed - vil han itide mærke Luftens Fortynding og har i saa Tilfælde mere end Tid nok til at lade Støvler og Tornister i Stikken, hvis han ikke har en Stige eller et Stykke Toug, han kan stole paa.

Det vil imidlertid til et længere Ophold under Vand være en absolut Nødvendighed at beskytte Legemet, thi hvor varmt Vandet saa er, vil dog Kulde efter kortere eller længere Tid blive følelig. Til den Ende forsynes Dykkeren med en Kautschukdragt, som han kryber ind i med Benene først igennem Hullet i Hovedet. Kautschuken omkring Hullet er meget elastisk og fæstes hermetisk tilsluttende om Kanten af en lille Maske, hvis Dimensioner og Vægt langt fra nærmer sig de klodsede og tunge Dykkerhætter, som man hidtil har været nødsaget til at hjælpe sig med. Masken er forsynet med Glas, og hvor den slutter til Hovedet, skjærmer en kautschuklag mod stød; den har paa Siden et Hul til det korte Luftrør og desuden en Lufthane, der tillader Dykkeren at forandre sit Deplacement. For at undgaae det omgivende Vands Tryk paa Lemmerne, staaer det denne frit for at holde det samme Tryk i sin Dragt, og naar han vil, kan han slippe den udaandede Luft ud i denne. Vil Dykkeren synke, lader han Luften strømme ud igjennem Hanen.

Lieutenant Denayrouze har anstillet Forsøg med ikke mindre end femtenhundrede Søfolk af alle Slags paa Dybder fra 15 - 125 Fod saavel i Søen som i Havn. Med lidt Øvelse bliver

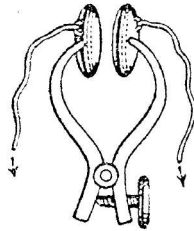
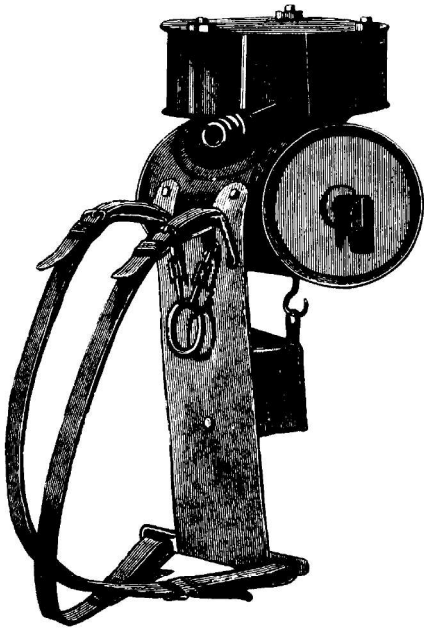

Dykkeren, uden at være iført den nysomtalte Dragt, med Lethed en tre Qvarteers Tid under Vand; med Dragten paa er der jevnlig blevet opnaaet sex til syv Timers uafbrudt Arbeide. Dykkeme kom i begge Tilfælde altid op med aldeles normal Puls, uden nogetsomhelst Ildebe- findende; tvertimod havde de ved Indaandingen af den rene, fortættede Luft følt et vist Velvære. Folkene bleve udtagne iflæng - de stærke med de svage -; hvorimod man hidtil har været nødsaget at vælge Folk med den kraftigste Constitution til Dykkere. Yderligere indgjød Apparatet Folkene en høi Grad af Tryghed, saa at de gerne gik ned.

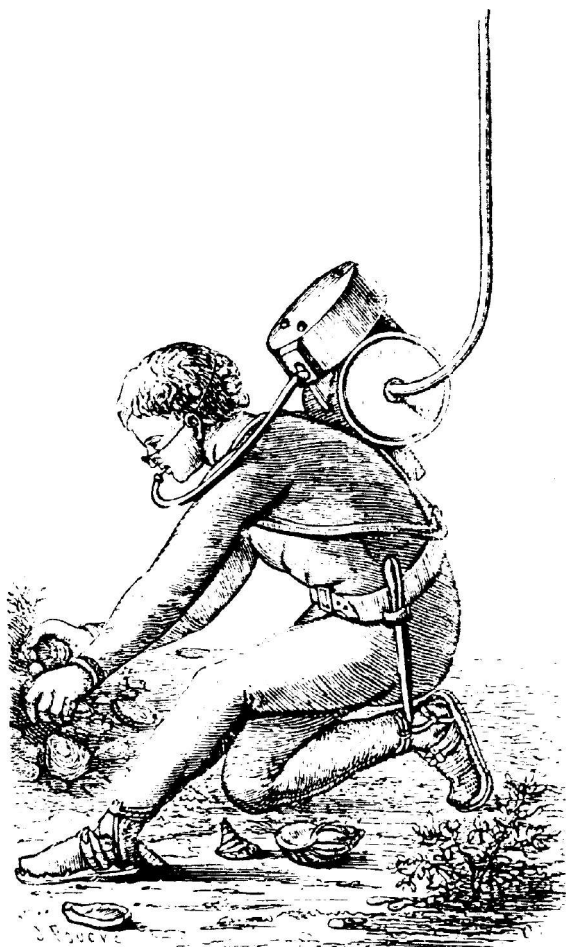
Panserskibet "Le toureau" - omtrent af størrelse som vor "Rolf Krake" - er i omtrent hundrede Timer blevet gjort reent i Bunden paa følgende Maade af gjennemsnitlig tre Matroser daglig. En simpel Rebstige blev anbragt under Skibet, halt stiv paa begge Sider og kunde efter Dykkerens Signal flyttes for- eller agterefter. Dykkeren sad paa en lille Jernstang, hængt op i Hanefod. Den lodrette Deel af Skibet skræbede og børstede Manden siddende opreist; naar han kom længere ned paa de indfaldende Sider og under Kjølen, pustede han Dragten ud, hvorved han forandrede sit Deplacement og trykket mod Skibet, som han let rensede, udstrakt næsten vandret paa sit Sæde.

Det Rouquayrol-Denayrouzeske Dykkeapparats Overlegenhed i enhver Retning over alle hidtidige Apparater af den Art er så Afgjort, at det øieblikkeligt er blevet indført saa at sige overalt i Europa.

Vi henviser Enhver, der nøiere vil gjøre sig bekjent med denne nye Opfindelse, til et lille Værk, forfattet af Lieutenant Denayrouze, hvori man finder de meest detaillerede Oplysninger om Alt, der vedrører selve Apparatet, dets Anvendelighed og den Besparelse og Gavn, dets Indførelse vil bringe baade Orlogs- og Handelsmarinen samt ethvert Vandbygningsforetagende.

Apparatet samt mundstykke og næseklemme

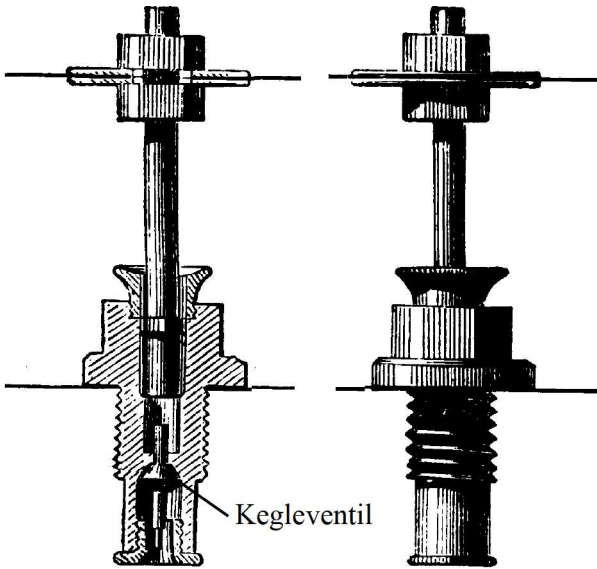

Artiklen i Tidsskrift for Søværnen beskriver den første lungeautomat eller demand ventil konstrueret til brug under vandet. Apparatet blev konstrueret og fremstillet i Frankrig i 1865 af den franske mineingeniør Benoit Rouquayrol og den franske søløjtnant Augustus Denayrouze. Apparatet var en ombygning af et apparat til brug i gasfyldte miner, som

Rouquayrol havde konstrueret i 1860. Ved Denayrouze hjælp blev apparatet ombygget til dykning. Konstruktørernes grundtanke var at skabe et apparat, hvor dykkeren var frigjort af luftslangen til overflade. Dette lykkedes også, men da tidens tryktanke ikke kunne klare de helt store tryk, og der ikke var pumper, der kunne skabe et sådant tryk, var luftforrådet ringe og dykkertiden ligeså. Det mindste apparat havde en tank på 8 liter og kunne pumpes op til et tryk på 30 bar. De 240 l luft har givet en dykketid på ca. 12 minutter umiddelbart under overfladen og 6 minutter på 10 meters dybde. Som følge af den ringe dykketid holdt det frie princip ikke i praksis, og apparatet blev hurtigt forbundet til en luftpumpe på overfladen for at forlænge dykkertiden.

Det er dog værd at bemærke, at de første apparater var et egentlige SCUBA-udstyr (SelfContainedUnderwaterBreathingApparatus).

Som slangedykkerudstyr fik apparatet stor udbredelse, men måtte konkurrere med de traditionelle tungdykkeapparater der arbejdede med freeflow (konstant luftgennemstrømning af hjelm og dragt. Konkurrencen faldt ud til den traditionelle tungdykkers

Ventilen i Rouquayrol-Denayrouzeapparatet.

fordel, og uanset apparatet fik stor udbredelse i Europa, blev teknisk set glemt indtil princippet bl.a. blev genskabt i Cousteau's og Gagnan's vandlunge i 1943. Apparatet var således langt forud for sin tid, og havde Rouquayrol og Denayrouze fastholdt SCUBA-princippet og arbejdet mere med problematikken omkring trykflasker og luftpumper, ville apparatet givetvis have revolutioneret dykketeknikken langt tidligere end det skete med "Vandlungen" i 1943.

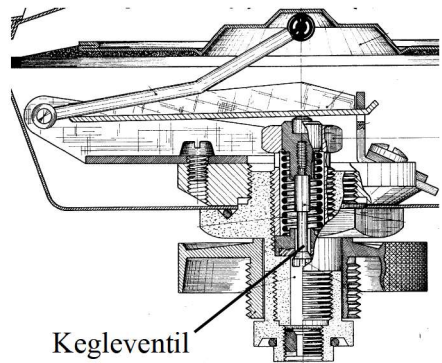
Princippet

Rouquayrol-Denayrouze apparatet arbejder efter samme princip, som det apparat Jacques Yves Cousteau og Emiel Gagnan 75 år senere konstruerede og gav navnet "Vandlungen". Æren for vandlungen eller lungeautomatens konstruktion må Cousteau og

Gagnan således dele med Rouquayrol og Denayrouze. Det skal dog retfærdigvis angives, at Cousteau og Gagnan med deres konstruktion gjorde apparatet så enkelt, handigt og operativt at det revolutionerede dykningen.

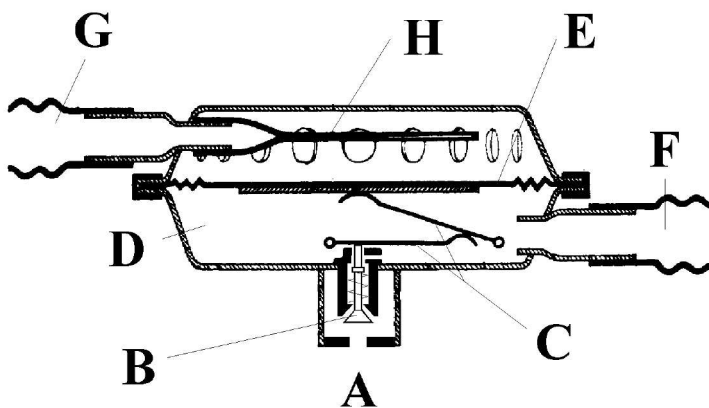
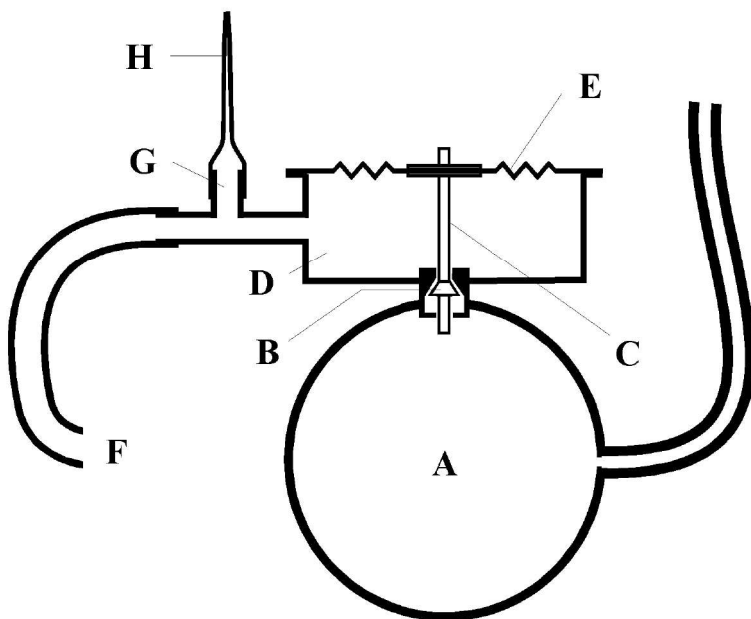
At funktion i Rouquayrol-Denayrouze apparatet stort set er identisk med funktionen i de langt senere lungeautomater kan ses ved at sammeligne apparatet funktionelt med

Dräger's 1-trins lungeautomat PA61 fra 1960. Funktionerne er så sammenfaldende at samme principforklaring kan dække begge apparater.

Ventil i Dräger PA 61.

A Luftreservoarer med luft af højt tryk
B Kegleventil
C Ventilarm
D Regulatorkammer
E Membran

F Indåndingsslange
G Udåndingsslange
H Udblæsningsventil (andenæb)

Ventilprincipperne er angivet forenkede.

Reguleringskammer **D**, der er fyldt med luft, er afspærret mod det omgivende vand med en fleksibel membran **E**. Membranen sørger for, at der altid er samme tryk i reguleringskammeret som i det omgivende vand, idet et forøget tryk på den ene side af membranen blot vil bevæge membranen til der er samme tryk på begge sider af membranen. Når dykkeren trækker vejret gennem indåndings-slangen **F**, skaber han et lille undertryk i reguleringskammeret i forhold til trykket i det omgivende vand. Det større tryk udvendig på membranen vil bevæge membranen ind i reguleringskammeret. Membranen er via ventilarmen **C** forbundet til kegleventilen **B**. Når membranen ved indånding bevæger sig ind i reguleringskammeret vil membranens bevægelse via ventilarmen blive overført til kegleventilen, som vil blive åbnet, hvorved luft fra luftreservoiret **A** vil strømme ind i reguleringskammeret. Dykkeren suger denne luft ned i lungerne. Når dykkeren holder inde med at suge luft ud af reguleringskammeret, vil den indstrømmende luft søge at trykke membranen ud mod vandet, hvorved membranen igen via ventilarmen vil lukke kegleventilen. Når dykkeren går dybere ned i vandet, uden at suge luft ud af reguleringskammeret, vil trykket i vandet stige, og trykke membranen ind i reguleringskammeret, hvorved kegleventilen åbner og lukker luft ind i kammeret til membranen er trykket så langt ud i vandet at kegleventilen lukker.

Når dykkeren ånder ud, vil han ska-

be et overtryk indåndings- og udåndings-slangen **G** og reguleringskammeret. Overtrykket vil åbne andennæbsventilen **H**, og luften vil boble ud i vandet.

Princippet i apparatet er genialt. Demand ventilen sørger for, at dykkeren kun bliver forsynet med luft, når han har brug for det. Der går således ingen luft til spilde. Et forhold der er af største betydning, når apparatet skal anvendes uden luftforsyning fra overfladen.

De første apparater blev anvendt uden brug af en tæt dykkerdragt eller maske, og dykkerens oplevelser af omgivelserne under vandet har været slørede og på vores breddegrader en kold fornøjelse. Med apparatet blev dog leveret en næseklemme, der kunne skrues sammen om dykkerens næse og hermetisk lukke denne mod indtrængende vand. Maske og dragt kom dog ikke til at mangle længe, da Denayrouze samme år -1865 - konstruerede en halvhjelm og en dertil hørende tætsluttende dykkerdragt.

Rouquayrol-Denayrouze apparatet blev den 6. November 1866 patenteret i USA (US patent nr. 59529).

I den efterfølgende artikel vil vi se på apparatets videre udvikling og den interesse der opstod omkring apparatet. Interessen rakte langt ud over Frankrigs grænser og helt til Danmark hvor apparatet bl.a. blev anvendt på dykkerskolen under Orlogsværftet.

Reception på Søværnets Dykkerskole

Den 17. december 1997 var Søværnets Dykkerskole vært ved en reception på Holmen i anledning af 150 årsdagen for leveringen af det første dykkeudstyr til den danske marine. Ca. 100 havde taget imod indbydelsen, og blev behørigt trakteret med sandwich, vin, øl og andet godt til ganen.

Søværnets Teknikinspektør kommandør Bent Sloth Larsen bød velkommen og orienterede om baggrun-

den for jubilæet og om dykkerskolens oprettelse og udvikling frem til i dag. Om baggrunden for jubilæet oplyste Sloth Larsen, at der i 1847 lå mange vrage rundt omkring i de danske farvande. Specielt i Øresund lå vrage tæt. Vragene stammer fra forlis som følge af storm, for ringe kendskab til farvandet, eller skibene var blevet sænket under kamp.

Mange af vrage var til fare for skibsfarten, og da de ofte indeholdt værdier, som var værd at bjerge, var

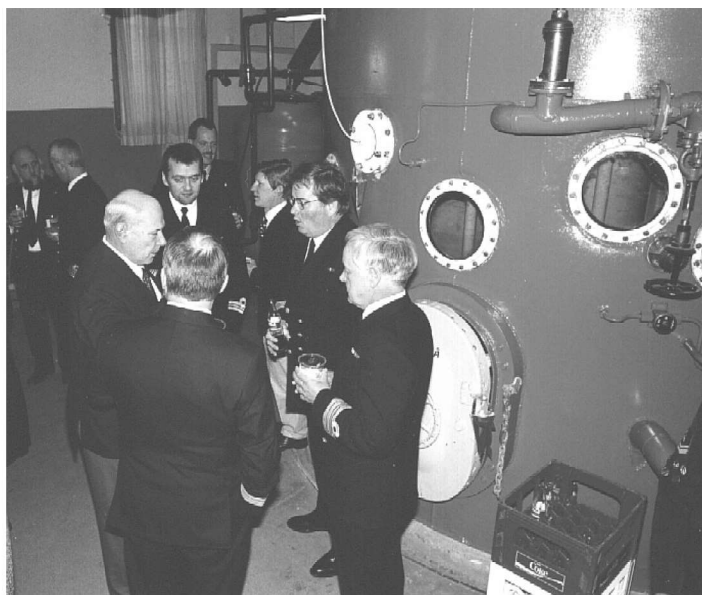

Søværnets Teknikinspektør kommandør Bent Sloth Larsen

Uddannelsesleder ved Dykkerskolen seniorsergent Peer Haagerup

Hvilket apparat marinen indkøbte, er ikke med sikkerhed afgjort endnu. Søværnet er i besiddelse af udstyr fra hele den periode, hvor der har været dykkere i Søværnet. Her i blandt en gammel åben hjelm. Hjelmen har ikke været monteret på en dragt, men er forsynet med en kanvas-

der en vis aktivitet af bjergere, som med deres apparater fiskede i vrage-

ne. Hvor vrage-ene lå til fare for skibsfarten, og hvor der skulle bjerges i statens skibe, betales bjergningen ofte af staten. Med tiden blev udgifterne til bjergningerne dog større end staten kunne acceptere, hvorfor den af staten nedsatte "Commission angaaende Vrag Optagelse i Farvandet omkring København" anmodede om, at der til Holmen blev anskaffet et fuldstændigt dykkeapparat.

Som det hedder i anbefalingen til andragenet, vil besiddelsen af et sådant apparat i flere tilfælde være Holmen meget gavnlige og indføre uafhængighed af dykkere, der forlanger overdreven betaling. Apparatet ankommer fra England den 17. december 1847.

skjorte, som efter fastsurring til dykkeren har holdt hjelmen fast. Luften, der blev pumpet ned til dykkeren, undveg under hjelmens kant. Dykkeren har således stået på bunden kun med hovedet tørt og uden nogen beskyttelse mod kulden.

Denne hjelm kan godt have været det første udstyr. Dykkehistorisk Selskab undersøger i øjeblikket denne mulighed.

Uddannelsesleder ved Dykkerskolen seniorsergent Peer Haagerup orienterede herefter om dagens forløb med bl.a. rundvisninger på Dykkerskolen, samt orienterede om Dykkehistorisk Selskab, og Dykkerskolens historiske samling. Peer Haagerup opfordrede alle gæster, der havde kendskab til det udstillede udstyr om i givet fald at kommentere og supplere

den udarbejdede dokumentation af udstyret.

Herefter var der udpakning af gaver, og formanden Paul Erik H. Christensen overrakte selskabets gave - John Bevans bog "The Infernal Diver" til Sloth Larsen.

Det var en stor opgave at få gæsterne guidet rundt på skolen, og få stillet alles nysgerrighed. Den historiske samling tiltrak manges interesse, og der var ofte flere hold samtidig i det lille lokale. Det nyeste udstyr kunne også studeres, da Dykkerskolen samt flere udstyrsleverandører havde udstillet det moderne dykkeudstyr.

Der var mange nye samt ældre dyk-

kere og personer med anden tilknytning til Dykkerskolen, og som altid når nye og gamle dykkere mødes gik snakken lystigt. Den ældste repræsentant for Dykkerskolens elever var den nu 94 årige K. E. Richard Hou, der blev uddannet som tungdykker på Dykker-skolen i 1937.

Dykkerskolen havde lagt mange kræfter i arrangementet, og selskabet vil gerne sige Dykkerskolen tak for at de kunne deltage i dette særdeles vellykket arrangement, hvor vi bl.a. fik lejlighed til at knytte kontakter til flere spændende personer, som på den ene eller anden måde er en del af den danske dyknings historie. SEJ

Ordinær generalforsamling i Ebeltoft den 16. november 1997

Generalforsamlingen blev afholdt i Ebeltoft Marineforening's smukke lokaler, som marineforeningen velvilligt havde stillet til rådighed for selskabet.

Inden generalforsamlingen var der arrangeret morgenkaffe med rundstykker, samt rundvisning på fregatten Jylland, hvis master og rigning netop havde fået en overhaling. Efter rundvisningen hvor fregatten blev taget i nøjere eftersyn fra dæk til skruer, var der frokost i Marineforeningen, og derefter generalforsamling.

Formanden Paul Erik H. Christensen anførte i sin beretning, at selskabet kan se tilbage på et år, som vi i

starten nok ikke havde turdet håbe på ville arte sig så godt for selskabet. Selskabet er blevet mødt med velvilje alle steder vi har henvendt os, og specielt vort gamle Søværn slutter meget flot op omkring selskabet. Udstillingsaktiviteten har været stor, og udstillingen og samarbejdet med direktør Per Eskildsen på Aalborg Marinemuseum har været usædvanligt inspirerende. Af andre arrangementer blev nævnt eksekutionen til Dykkerskolen og til Minørtjenesten på Holmen, og besøg på udstillingen i Aalborg med efterfølgende week-endophold på Hotel Fyrklit i Hirtshals.

Generalforsamlingen vedtog at flytte generalforsamlingen til sidste søndag i april, med mindre søndagen falder sammen med forskydelige helligdage. Næste generalforsamling vil blive afholdt i april 1999.

Kontingentet blev på kasserens anbefaling fastholdt på kr. 150,00

De bestyrelsesmedlemmer, der var på valg, blev genvalgt. Som reviser og revisorsuppleant blev valgt Ole Nielsen hhv. Henning Friis Andersen, og som suppleant til bestyrelsen blev valgt Finn Jensen og Frank Sunesen.

Philip Nathansen orienterede om en planlagt Dive-In, som påtænkes afholdt til næste år. Ideen med Dive-in'en er, at fremvise nyt som gammelt udstyr i udstyrets rette medie (under vandet).

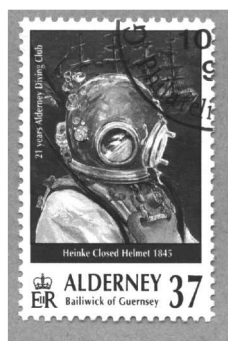
Dagen blev afsluttet med kaffe samt foredrag af Torben Agner om Svitzers uddannelse af offshore-dykkere. Torben er tidligere bjergningsinspektør ved Svitzer og opbyggede og forestod Svitzers Dykkerskole i Svendborg. SEJ

Selskabets emblem

Den længe efterspurgte emblem med selskabets logo - den danske 2-bolt hjelm (Hansens patent) - ligger nu færdig og kan rekvireres for 40 kr./stk. ved kasseren.

Hjelmen er 23 mm høj og udført i hvælvet relief og med kobber finish. Emblemet er et must for ethvert medlem.

Frimærker med dykkehistoriske motiver

I anledning af 1998, som af UNESCO er udnævnt til "Havets år" samt Alderney Dykkerklubs 21 års jubilæum, har den lille engelske kanalø Alderney i serien Alderney Past Times udgivet 5 frimærker med dykkehistoriske motiver.

Efterlysning

Fra et medlem har redaktioner modtaget forespørgsel på, om selskabet kan være behjælpelige med at finde oplysninger om hendes oldefar.

Liselotte Krogh oplyser følgende om oldefaren:

Niels Jensen Krogh er født 12. august 1818 og død den 26. juni 1978. Niels var dykker i Svitser indtil 1935, og var bl.a. på Island fra 1912 - 1919, hvor han sejlede med "Geir". Niels dykkede også i Rødehavet, i Spanien og i Algerias, hvor han boede til 1935.

Oplysninger om Niels Jensen Krogh bedes videregivet til Liselotte Krogh, Grønsundsvej 69, 4800 Nykøbing Falser. Tlf. 54 820390. Liselotte er interesseret i alle oplysninger incl. evt. billeder.

Donationer

Claus Drescher, Kolding: AB Dykmateriel ventiler og mellemstykke, Aqua-sport lungeautomat ca. 1965, Dräger reserveventil, flaskeband m.v. Peter Nielsen, Mårslet: brochuresamling fra 60'erne. Peter Krüger, Faxe Ladeplads: Willy Arp lungeautomat med helmaske fra ca. 1960. Edward Jelen, Korsør: Fenzy blandgasapparat DC55 fra ca. 1975. Per Eskildsen, Aalborg: 3 erhvervsdykkercerificater fra 50'erne. Poul Jarlskov, Frederiksberg: P. Jarlskov's lærebog "Beskrivelse af svømmedykkermateriel" 1954, diverse bestemmelser vedr. dykkertjeneste samt deko-tabel 1954. Bent Pauli Madsen, Ringkøbing: flere ruller tungdykkerslange, tungdykkerbly og reduktionsventiler til Dräger Lt. Lund iltapparat. Selskabet vil hermed takke giverne.

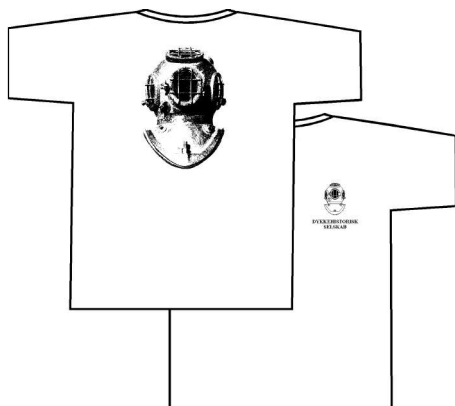
NAUTIEK

STANDARD
DIVING
EQUIPMENT

Van Polanenpark
182, 2241 R W
Wassenaar, Holland.

Tel (+) 70 511 47 40
Fax (+) 517 83 96

T-shirt fra Dykkehistorisk Selskab

T-shirten er hvid med stor/hvid billede af 2-bolt hjelm på ryggen, og selskabets logo med teksten "DYKKEHISTORISK SELSKAB" på venstre bryst. 100% forkrympet bomuld. Bestilles ved kasseren. Angiv venligst størrelse M, L, XL eller XXL. Kr. 50,00 pr. stk. + porto.

Nye medlemmer

Selskabet byder hermed de nye medlemmer velkommen:

Anderson, Torben, Værktøjsmager	Odense
Bitton, Said, Erhvervsdykker	Sorø
Dykkerklubben Narvalen	Odense
Falcks Redningskorps, Aalborg v/st. leder Gert Kragh Jensen	Aalborg
Herlev Dykkerklub "Jernlungen"	Herlev
Hyldegaard, Ole, Læge	Virum
Ilse, Kim, ...	Horsens
Jarlskov, Poul, Pens. orlogskaptajn	Frederiksberg
Jepsen, Gunnar, Bygmester	Åbenrå
Johansen, Klaus, Grafiker	Ballerup
Kattegat Dykkerne Grenå, Dykkerklub	Grenå
Kjer, Hans, Konsulent	Brøndby
Kjærulf Madsen, Jørgen, Flyverspecialist	Aalborg
Krogh, Liselotte	Nykøbing F
Københavns Brandvæsen	København
Larsen, Gorm, Falck-redder	Nykøbing F
Horst-Lössin, Dykker	Eckernförde, Tyskland
Nielsen, Erik, Studerende / dykker	København N
Pedersen, Claus, Computergrafiker	Grevinge
Sø-service v/ Per Søgaard	Åbyhøj
Theill, Viggo, Pens. orlogskaptajn	Dragør
Yde, Steen, Maskinmester / erhv.dykker	København K
Ågaard, Ib, Lab. betjent	Helsingør

DYKKEHISTORISK SELSKAB

Dykkehistorisk Selskab er stiftet i Ebeltoft den 17. november 1996 af en bred kreds af dykkeinteresserede fra såvel erhvervs- som rekreativ dykning.

Dykkehistorisk Selskab har til formål, at arbejde for bevarelsen af vor dykkehistoriske arv indenfor den erhvervsmæssige, videnskabelige, militære og rekreative dykning.

Endvidere i videst mulig omfang, at søge at identificere, registrere, bevare og vedligeholde genstande og arkivmateriale, der vedrører dykningens historie, eller senere kan blive af historisk interesse, samt at formidle viden herom.

Selskabets vil søge at samle interesserede fra alle dykningens områder til en fælles indsats for at bevare vor dykkehistoriske arv og danne ramme om dykkehistoriske studier, drøftelser og aktiviteter, samt være ramme om et socialt samvær mellem dykkehistorisk interesserede.

Selskabet er tilsluttet det internationale selskab: The Historical Diving Society.

Formand:

Paul Erik H. Christensen
Sjællandsvej 2
8400 Ebeltoft
Tlf.: 86 346049

Næstformand:

Mads Gulløv
Nivå Stationsvej 3
2990 Nivå
Tlf.: 49 143486

Kasserer:

Gunnar Broge
Tværgade 7
8300 Odder
Tlf.: 86 544380

Sekretær:

Sven Erik Jørgensen
Kirsebærvej 5
8471 Sabro
Tlf.: 86 948509

Bestyrelsesmedlem:

Philip Nathansen
Fridtjof Nansensvej 32
8200 Århus N
Tlf.: 86 168297